

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN**Tillämpning av artikel 228 i EG-fördraget****I. INLEDNING**

1. Möjligheten att förelägga en medlemsstat ekonomiska sanktioner för att den har underlåtit att efterkomma en dom enligt vilken staten inte uppfyllt en skyldighet enligt fördraget infördes genom Maastrichtfördraget, som därmed ändrade f.d. artikel 171 i EG-fördraget, som nu har blivit artikel 228 i EG-fördraget, samt artikel 143 i Euratomfördraget¹.
2. Kommissionen offentliggjorde ett första meddelande om genomförandet av denna bestämmelse 1996². År 1997 offentliggjordes ett andra meddelande, som särskilt behandlade metoden för beräkning av vite³. År 2001 antog kommissionen ett internt beslut om definitionen av koefficienten för varaktighet i beräkningen av vite⁴. Europeiska gemenskapernas domstol har under tiden meddelat tre domar med stöd av artikel 228⁵. Kriterierna i meddelandena från 1996 och 1997 har bekräftats av domstolen⁶.
3. Detta meddelande ersätter de två meddelandena från 1996 och 1997. Det bygger till stor del på dessa två meddelanden, samtidigt som det beaktar den rättspraxis som har utvecklats under tiden, särskilt i fråga om standardbeloppet och proportionalitetsprincipen. Det uppdaterar också metoden för beräkningen av ekonomiska sanktioner och anpassar denna till EU:s utvidgning.
4. Det slutliga beslutet att förelägga de sanktioner som anges i artikel 228 tillkommer EG-domstolen, som har fullständig behörighet på detta område. Kommissionen har emellertid i sin egenskap av fördragets väktare en avgörande roll eftersom det är den som inleder förfarandet i artikel 228 och, i förekommande fall, väcker talan vid domstolen och föreslår att ett standardbelopp och/eller ett vite på ett visst belopp skall föreläggas.

För att säkerställa insyn redogör kommissionen i det följande för de kriterier som den avser att tillämpa när den skall ange för domstolen vilket belopp den med hänsyn till

¹ Hänvisningarna i detta meddelande till artikel 228 i EG-fördraget skall förstås även som hänvisningar till artikel 143 i Euratomfördraget, eftersom dessa två artiklar har samma lydelse.

² EGT C 242, 21.8.1996, s. 6.

³ EGT C 63, 28.2.1997, s. 2.

⁴ Se dokument PV(2001) 1517/2 av den 2 april 2001. Se punkt 17 i detta meddelande.

⁵ EG-domstolens domar av den 4 juli 2000 i mål C-387-97, *kommissionen mot Grekland*, REG 2000, s. I-5047, av den 23 november 2003 i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, REG 2003, s. I-1141, och av den 12 juli 2005 i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike* (ännu inte offentliggjord i REG).

⁶ Se särskilt domen i mål C-387/97, *kommissionen mot Grekland*, punkterna 84–92.

omständigheterna anser att sanktionerna skall uppgå till. Kommissionen vill betona att både valet av kriterier och deras tillämpning kommer att styras av behovet att säkerställa en effektiv tillämpning av gemenskapsrätten.

5. Med hjälp av tillämpningen i varje enskilt fall av de regler och kriterier som anges nedan och utvecklingen av EG-domstolens rättspraxis i denna fråga, kommer kommissionen att kunna vidareutveckla sina normer i ett senare skede med utgångspunkt från detta meddelande. Eftersom ekonomiska sanktioner alltid måste vara anpassade efter omständigheterna i ärendet, förbehåller kommissionen sig rätten att inom ramen för utövandet av sin skönsrätt befogenhet avvika från dessa allmänna regler och kriterier, vilket den i så fall noggrant kommer att motivera, om det bedöms vara berättigat i ett enskilt fall, även i fråga om föreläggande att betala ett standardbelopp.

II. ALLMÄNNA PRINCIPER

6. Fastställandet av sanktionen bör vägledas av själva målsättningen med detta instrument, dvs. att garantera en effektiv tillämpning av gemenskapsrätten. Kommissionen anser att fastställandet skall göras på grundval av följande tre grundläggande kriterier:
 - *överträdelsens svårighetsgrad,*
 - *överträdelsens varaktighet, och*
 - *behovet av en avskräckande sanktion för att undvika upprepning.*
7. De ekonomiska sanktioner som kommissionen föreslår att EG-domstolen skall förelägga måste vara förutsebara för medlemsstaterna och de skall beräknas enligt en metod som tar hänsyn till såväl proportionalitetsprincipen som principen om likabehandling mellan medlemsstaterna. Metoden måste också vara klar och enhetlig, eftersom kommissionen måste motivera för domstolen hur det föreslagna beloppet har bestämts.
8. Vad gäller sanktionens effektivitet är det viktigt att fastställa lämpliga *belopp* för att garantera sanktionens *avskräckande verkan*. Att enbart ålägga symboliska sanktioner skulle frånta detta kompletterande instrument i överträdelseförfarandet dess ändamålsenliga verkan och strida mot det yttersta målet med detta förfarande, vilket är att garantera att gemenskapsrätten kan tillämpas fullt ut.
9. Ur budgetsynpunkt ingår vitet och standardbeloppet i gemenskapens ”andra inkomster” i den mening som avses i artikel 269 i EG-fördraget och i rådets beslut 2000/597/EG, Euratom av den 29 september 2000 om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel⁷.

⁷ EGT L 253, 7.10.2000, s. 42.

A. STANDARDBELOPPET

10. I sitt meddelande från 1996 anförde kommissionen att den ansåg att vite var den lämpligaste sanktionen, ”med hänsyn till den grundläggande målsättningen med hela överträdelseförfarandet, vilken är att så snart som möjligt uppnå överensstämmelse”.

Kommissionen tillade att den inte skulle ”[frånhända] sig möjligheten att begära att ett standardbelopp åläggs”. Kommissionens praxis har dock varit att, när den väcker talan enligt artikel 228, systematiskt begära att domstolen förelägger vite, vilket domstolen har gjort och därmed bekräftat att detta är ett lämpligt instrument.

- 10.1. Erfarenheten har dock visat att det ofta förekommer att medlemsstaterna inte börjar följa den aktuella domen förrän i ett sent skede av förfarandet enligt artikel 228, kanske inte förrän alldeles i slutskedet.

Under dessa omständigheter anser kommissionen att den på nytt bör granska frågan om tillämpliga ekonomiska sanktioner enligt artikel 228. Kommissionens praxis att föreslå att domstolen förelägger vite för underlåtenhet att följa en dom med verkan först efter det att ett avgörande enligt artikel 228 har meddelats leder nämligen i praktiken till att en medlemsstat som rättar sig efter en dom för sent, men innan detta avgörande har fallit, inte åläggs någon sanktion alls, och därmed inte avskräcks i tillräcklig mån från sådana beteenden.

Att nöja sig med ett vite och inte begära att ett standardbelopp betalas skulle således kunna innebära att man accepterar att en medlemsstat, efter det att domstolen har konstaterat att medlemsstaten har gjort sig skyldig till fördragsbrott, utan hinder kan låta situationen fortgå. Kommissionen anser att varje fördröjning med att följa domstolens domar i sig utgör en mycket allvarlig överträdelse av legalitetsprincipen och rättssäkerhetsprincipen i en rättsgemenskap.

- 10.2. I sin dom i målet C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*, bekräftade domstolen att de två typerna av ekonomiska sanktioner (vite och standardbelopp) kan kumuleras för en och samma överträdelse och den beslutade för första gången om en sådan kumulering.

- 10.3. Med beaktande av det ovan anförda kommer kommissionen hädanefter att i samband med en talan till domstolen enligt artikel 228 att ange

- ett vite för varje dags försening efter en dom som meddelats med stöd av artikel 228 och
- ett standardbelopp som sanktion för att överträdelsen fortsatte mellan den första domen om fördragsbrott och den dom som meddelas med stöd av artikel 228.

- 10.4. Likabehandlingen av medlemsstaterna garanteras bäst om man föreslår ett vite och ett standardbelopp, som beräknats enligt en objektiv, på förhand fastställd metod. Ett sådant systematiskt och objektivt förfaringsätt har sedan 1996 varit kommissionens och domstolens praxis när det gäller förslag till och fastställande av viten enligt artikel 228 i EG-fördraget och det har visat sig vara effektivt och rättvist. Standardbeloppet bör i konsekvensens namn användas på motsvarande sätt.

- 10.5. Kommissionen utesluter för övrigt inte möjligheten att i vissa mycket särskilda fall föreslå endast ett standardbelopp⁸.
11. Den logiska följderna av detta nya förfaringsätt i fråga om standardbeloppet är att om medlemsstaten rättar sig efter domen efter det att talan har väckts vid domstolen men innan domen enligt artikel 228 har meddelats, kommer kommissionen inte längre att återkalla sin talan endast av detta skäl. Domstolen, som i ett sådant fall inte skulle kunna fatta beslut om vite eftersom det inte längre skulle tjäna något syfte, skulle däremot kunna ålägga ett standardbelopp som påföljd för överträdelsen fram till dess att medlemsstaten rättade sig efter domen, eftersom denna del av tvisten inte förlorat sitt syfte. Kommissionen kommer för övrigt att se till att den utan dröjsmål underrättar domstolen om eventuell rättelse från medlemsstaten, oberoende av i vilket skede av förfarandet det sker. Den kommer även att underrätta domstolen om en medlemsstat börjar följa domen efter en dom enligt artikel 228 och skyldigheten att betala vite därmed upphör.
12. Kommissionen förväntar sig att denna ändring av sanktionssystemet kommer att leda till att medlemsstaterna upphör med överträdelser snabbare och att talan vid domstolen enligt artikel 228 därför inte kommer att väckas lika ofta.

B. PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

13. I ny rättspraxis har proportionalitetsprincipen gett upphov till vissa specifika konsekvenser. I mål C-387/97, *kommissionen mot Grekland*, och i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, fastslog EG-domstolen att ett vite måste anpassas efter omständigheterna och stå i proportion till såväl det fastställda fördragsbrottet som den berörda medlemsstatens betalningsförmåga⁹. Kommissionen prövar i varje enskilt fall noggrant hur den på bästa sätt kan beakta dessa principer när den överväger vilket sanktionssystem den skall föreslå domstolen. Mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien* visar särskilt hur sanktionssystemet, i lämplig omfattning, på förhand måste beakta att omständigheterna kan komma att ändras.

Med denna utgångspunkt kan följande fyra konsekvenser härledas ur proportionalitetsprincipen, och närmare bestämt ur principen om att sanktioner skall vara anpassade efter omständigheterna:

- 13.1. För det första; i fall där det är fråga om flera överträdelser och där kommissionen anser att det finns flera lätt tillgängliga, klara och objektiva grunder för att bedöma dessa överträdelser separat utan att äventyra syftet med förfarandet i artikel 228, kommer kommissionen att föreslå en separat sanktion för varje överträdelse, utan att denna uppdelning leder till ett större sammanlagt belopp för de sanktioner som föreslås än vad som var fallet enligt tidigare praxis. Detta tillvägagångssätt innebär snarare att den sammanlagda storleken på sanktionerna kommer att minskas,

⁸ Det skulle till exempel kunna vara lämpligt i undantagsfall när det är fråga om upprepade "konsumerade" överträdelser eller när det står klart att en medlemsstat redan har vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att följa domen men det oundvikligen kommer att ta en viss tid innan de har gett de avsedda resultaten.

⁹ Se domen i mål C-387/97, *kommissionen mot Grekland*, punkt 90, och domen i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, punkt 41.

efterhand som medlemsstaten genomför delar av domen, dvs. vidtar rättelse för en överträdelse i taget.

- 13.2. För det andra kan det finnas överträdelsesituationer, där det, som domstolen konstaterade i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, som gällde kvalitetsnormer för badvatten enligt direktiv 76/160/EEG, ”är synnerligen svårt för medlemsstaterna att genomföra direktivet fullständigt” och där ”den svarande medlemsstaten [kan] antas komma att öka graden av genomförande av direktivet väsentligt utan att uppnå ett fullständigt sådant inom en snar framtid”. Under dessa omständigheter, förklarar domstolen, är ”[en] sanktionsåtgärd som vidtas utan hänsyn till eventuella framsteg som medlemsstaten gör vid fullgörandet av sina skyldigheter [...] under dessa förutsättningar inte anpassad till omständigheterna och står inte heller i proportion till det fastställda fördragsbrottet”¹⁰.

I vissa fall av fördragsbrott, som kan jämföras med underlåtenheten att genomföra direktiv 76/160/EEG – ett direktiv som kännetecknas av att skyldigheten endast gäller ”resultatet” - där det finns en formel som lätt kan tillämpas för att göra en matematisk justering av sanktionerna med hänsyn till de framsteg som gjorts med genomförandet, kommer kommissionen att föreslå en sådan formel för domstolen. Den kommer vidare att i varje enskilt fall undersöka om, och i så fall i vilken utsträckning, det kan vara motiverat att i andra fall av fördragsbrott föreslå en liknande justeringsmekanism som är lätt att tillämpa.

- 13.3. För det tredje visar målen C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, och C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*, att det kan visa sig nödvändigt att anpassa referensperioden för bedömningen av överträdelsens varaktighet efter den andra domen och för bestämmandet av när vitesbeloppet skall förfalla till betalning¹¹ till de specifika omständigheterna i fallet. Om bedömningen av hur långt genomförandet har kommit endast kan genomföras i vissa regelbundet återkommande intervaller, bör man undvika en situation där viten fortsätter att ackumuleras under perioder då överträdelsen i praktiken redan kan ha upphört men detta ännu inte har konstaterats. Kommissionen kommer därför i normala fall att fortsätta att föreslå dagliga viten men kommer i den angivna typen av fall att föreslå att en annan referensperiod används, till exempel en periodicitet på ett halvår eller ett år. Vilken period som är lämplig kommer att bedömas med beaktande av vilken metod för kontroll av efterlevnad som anges i den aktuella lagstiftningen.

- 13.4. För det fjärde kan det under särskilda omständigheter vara motiverat att avbryta ett vite. I vissa fall av felaktig tillämpning kan det till exempel vara så att medlemsstaten vid en viss tidpunkt anger att alla nödvändiga åtgärder har vidtagits. Då behöver kommissionen en viss tid för att, i samarbete med medlemsstaten, kontrollera om dessa åtgärder är effektiva¹². I undantagsfall kan det vidare vara så att en medlemsstat redan har vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att följa domen, men det

¹⁰ Se punkterna 47–52 i domen i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*.

¹¹ Se punkterna 43–46 i domen i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*, och punkterna 111 och 112 i domen i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*.

¹² En medlemsstat som har dömts för att ha låtit ett viktigt naturområde förfalla till följd av en dränering kan till exempel utföra infrastrukturarbeten som syftar till att återställa det vattenstånd som är nödvändigt ur ekologisk synvinkel. Arbetena kan behöva övervakas under en viss tid för att man skall kunna bedöma om skadan har kunnat åtgärdas.

är oundvikligt att det tar en viss tid innan det eftersträvade resultatet har uppnåtts. I sådana fall kan det vara lämpligt att domstolen i sin dom enligt artikel 228 definierar på vilka villkor vitet kan avbrytas och vilka möjligheten kommissionen har att göra de kontroller som är nödvändiga för att fastställa om villkoren för att påbörja och avsluta avbrottet är uppfyllda. Kommissionen skulle i förekommande fall kunna lägga fram förslag om detta för domstolen.

III. FASTSTÄLLANDE AV VITESBELOPPET

14. Det vite som medlemsstaten skall betala är en summa som i princip beräknas för varje dags dröjsmål – även om det i vissa enskilda fall kan vara fråga om en annan referensperiod (se punkt 13.3) – och som utgör en sanktion för underlåtenheten att efterkomma en dom från domstolen. Vitet löper från och med den dag då den andra domen från domstolen delges med den aktuella medlemsstaten till den dag då medlemsstaten upphör med överträdelsen.

Det dagliga vitesbeloppet beräknas på följande sätt:

- Ett enhetligt basbelopp multipliceras med en koefficient för svårighetsgrad och en koefficient för varaktighet.
- Resultatet multipliceras med en bestämd faktor per land (faktor n) som tar hänsyn dels till den berörda medlemsstatens betalningsförmåga, dels till medlemsstatens antal röster i rådet.

A. FASTSTÄLLANDE AV ETT ENHETLIGT BASBELOPP

15. Det enhetliga basbeloppet definieras som det fasta basbelopp på vilket multiplikatorkoefficienterna skall tillämpas. Det utgör en sanktion mot överträdelsen av legalitetsprincipen och den underlåtenhet att följa domstolens dom som återkommer i alla mål enligt artikel 228. Det har fastställts så att
- kommissionen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid tillämpningen av koefficienten för svårighetsgrad,
 - beloppet är rimligt och kan bäras av alla medlemsstaterna,
 - beloppet är, multiplicerat med koefficienten för svårighetsgrad, tillräckligt stort för att sätta ett tillräckligt starkt tryck på vilken som helst av medlemsstaterna.

Beloppet har fastställts till **600** euro per dag¹³.

¹³ Det enhetliga basbelopp på 500 euro som offentliggjordes 1997 har indexerats enligt BNP-deflatorn och avrundats. Kommissionen kommer vart tredje år att anpassa detta basbelopp till inflationen.

B. TILLÄMPNING AV KOEFFICIENTEN FÖR SVÅRIGHETSGRAD

16. En överträdelse som består i att en dom inte följs är alltid att anse som allvarlig. För de särskilda behov som gäller fastställandet av den ekonomiska sanktionen kommer kommissionen dock att även ta hänsyn till två parametrar som är nära förbundna med den överträdelse som låg till grund för den dom som inte följts, nämligen *betydelsen av de gemenskapsregler som har överträtts och konsekvenserna av denna överträdelse för allmänna och enskilda intressen*.
- 16.1. När den bedömer betydelsen av de gemenskapsregler som har överträtts kommer kommissionen att ta mer hänsyn till arten och räckvidden av dessa regler än till vilken plats i normhierarkin reglerna har. En överträdelse av principen om icke-diskriminering bör till exempel alltid anses som mycket allvarlig, oberoende av om överträdelsen följer av en kränkning av principen enligt själva EG-fördraget eller en kränkning av samma princip i en förordning eller ett direktiv. Generellt bör kränkningar av de grundläggande rättigheterna och de fyra grundläggande friheterna i fördraget alltid anses som allvarliga och leda till ekonomiska sanktioner som anpassas efter denna svårighetsgrad.
- 16.2. Dessutom bör man i förekommande fall ta hänsyn till huruvida den dom från domstolen som medlemsstaten underlåter att följa är ett led i en etablerad rättspraxis (exempelvis när domen om fördragsbrott följer på ett avgörande med samma innebörd i ett mål om förhandsavgörande). Frågan om den överträdde regelns klarhet (eller tvetydighet eller oklarhet) kan vara av avgörande betydelse¹⁴.
- 16.3. Slutligen måste i förekommande fall hänsyn tas till huruvida medlemsstaten i syfte att följa domen har vidtagit åtgärder som den bedömer som tillräckliga, men som kommissionen anser vara otillfredsställande, vilket är en annan situation än om en medlemsstat underlåter att vidta några åtgärder alls. I det senare fallet föreligger det knappast några tvivel om att medlemsstaten har brutit mot artikel 228.1. På samma sätt betraktas det som en försvårande omständighet om en medlemsstat underlåter att samarbeta lojalt med kommissionen i ett förfarande enligt artikel 228.2 första stycket¹⁵. Å andra sidan bör man i förekommande fall som förmildrande omständigheter beakta faktorer som att den dom som skall verkställas ger upphov till faktiska tolkningsproblem eller att det finns vissa särskilda problem med att verkställa domen på kort tid.
- 16.4. *Överträdelsers konsekvenser för allmänna och enskilda intressen* måste bedömas från fall till fall. Följande faktorer kan nämnas som exempel:
- Förlust av egna medel för gemenskapen.
 - Överträdelsens påverkan på gemenskapens funktion.

¹⁴ Den medlemsstat som bryter mot en klar regel eller en etablerad rättspraxis från domstolen begår en allvarligare överträdelse än den som tillämpar en oklar och komplex regel i gemenskapsrätten, vars tolkning eller giltighet domstolen aldrig har uttalat sig om. Se i denna fråga domstolens rättspraxis vad gäller medlemsstaternas ansvar i fråga om överträdelse av gemenskapsrätten, i synnerhet domstolens dom av den 26 mars 1996 i mål C-392/93, *British Telecommunications*, REG 1996, s. I-1631.

¹⁵ Se punkt 92 i generaladvokat Geelhoeds förslag till avgörande i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*.

- Allvarlig eller irreparabel skada på människors hälsa eller på miljön.
- Skadliga följder, ekonomiska eller av annan art, för enskilda personer eller ekonomiska aktörer, även i fråga om immateriella aspekter, såsom personlig utveckling.
- De penningbelopp som berörs av överträdelsen.
- Eventuell ekonomisk fördel för medlemsstaten till följd av underlåtenheten att följa domstolens dom.
- Överträdelsens relativa betydelse med hänsyn till ekonomisk omsättning eller mervärde för den ekonomiska sektor som berörs i medlemsstaten i fråga.
- Befolkningsandel som berörs av överträdelsen (som skulle kunna bedömas som lindrigare om överträdelsen inte omfattar hela den berörda medlemsstaten).
- Gemenskapens ansvar gentemot tredjeland.
- Huruvida överträdelsen är en enstaka handling eller om det är fråga om en upprepning (till exempel återkommande förseningar med att genomföra direktiv inom en viss sektor).

16.5. När hänsyn tas till *enskilda intressen* för att beräkna sanktionsbeloppet, är det inte kommissionens avsikt att ersättning skall utgå för de skadelidandes skada eller men, eftersom denna typ av ersättning kan utverkas genom förfaranden i de nationella domstolarna. Kommissionen avser att använda denna parameter för att ta hänsyn till *överträdelsens konsekvenser för ekonomiska aktörer och enskilda*. Konsekvenserna blir till exempel inte desamma om överträdelsen rör ett enskilt fall av felaktig tillämpning (underlåtenhet att erkänna ett examensbevis) eller om den rör underlåtenhet att införliva ett direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis, vilket skulle skada en hel yrkeskategori.

16.6. Överträdelsens svårighetsgrad skall påverka på basbeloppet i form av en koefficient på mellan 1 och 20.

C. TILLÄMPNING AV KOEFFICIENTEN FÖR VARAKTIGHET

17. Vid beräkningen av vitet betraktas överträdelsens varaktighet som tiden från EG-domstolens första dom till den tidpunkt då kommissionen beslutar att väcka talan vid domstolen. Denna varaktighet beaktas i form av en koefficient som multipliceras med det enhetliga basbeloppet.

Överträdelsens varaktighet påverkar basbeloppet i form av en multiplikator-koefficient som är minst 1 och högst 3 och som kan beräknas till 0,10/månad från den dag då domen enligt artikel 226 meddelades¹⁶.

¹⁶ Se punkterna 81, 102 och 108 i domen i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*.

Domstolen har bekräftat att överträdelsens varaktighet skall beaktas både vid beräkningen av vitet och vid beräkningen av standardbeloppet, med hänsyn till att dessa båda typer av sanktioner har sin egen funktion¹⁷.

D. HÄNSYN TILL DEN BERÖRDA MEDLEMSSTATENS BETALNINGSFÖRMÅGA

18. Vitesbeloppet skall ha som effekt att sanktionen är både proportionell och avskräckande.

Sanktionens avskräckande verkan har två sidor. Beloppet skall vara tillräckligt stort

- för att förmå medlemsstaten att vidta rättelse och upphöra med överträdelsen (det måste alltså överstiga den vinst som medlemsstaten får ut av överträdelsen), och
- för att medlemsstaten skall avstå från att upprepa handlingen.

- 18.1. Den avskräckande verkan skall beräknas med hjälp av en faktor n som är lika med ett geometriskt medeltal som grundas dels på medlemsstatens bruttonationalprodukt (BNP), dels på röstviktningen i rådet¹⁸. Faktorn n kombinerar därigenom varje medlemsstats betalningsförmåga – uttryckt i dess BNP – med dess röstantal i rådet. Den formel som blir resultatet ger en rimlig spännvidd (från 0,36 till 25,40) mellan de olika medlemsstaterna.

Faktorn n uppgår till följande:

Medlemsstat	Särskild faktor N
Belgien	5,81
Tjeckien	3,17
Danmark	3,70
Tyskland	25,40
Estland	0,58

¹⁷ Se punkt 84 i domen i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*.

¹⁸ Genomsnittet beräknas på följande sätt: Faktorn n utgörs av ett geometriskt medeltal som beräknats genom kvadratroten av produkten av de faktorer som grundas på medlemsstaternas BNP och på röstviktningen i rådet. Det ger följande formel:

$$\sqrt{\frac{BNP_n}{BNP_{Lux}} \times \frac{Röst_n}{Röst_{Lux}}}$$

eller: BNP_n = den berörda medlemsstatens BNP, uttryckt i miljoner euro,

BNP_{Lux} = Luxemburgs BNP,

$Röst_n$ = medlemsstatens röstantal i rådet enligt den röstviktning som fastställs i artikel 205 i fördraget,

$Röst_{Lux}$ = Luxemburgs röstantal.

Att Luxemburg har valts som bas för beräkningen påverkar inte de relativa nivåerna på koefficienterna för två givna medlemsstater.

Grekland	4,38
Spanien	14,77
Frankrike	21,83
Irland	3,14
Italien	19,84
Cypern	0,70
Lettland	0,64
Litauen	1,09
Luxemburg	1,00
Ungern	3,01
Malta	0,36
Nederländerna	7,85
Österrike	4,84
Polen	7,22
Portugal	4,04
Slovenien	1,01
Slovakien	1,45
Finland	3,24
Sverige	5,28
Förenade kungariket	21,99

- 18.2. En medlemsstats dagliga vitesbelopp beräknas genom att koefficienterna för svårighetsgrad och varaktighet multipliceras med den (fasta) faktorn n för medlemsstaten i fråga. Kommissionen förbehåller sig dock rätten att anpassa denna faktor om betydande avvikelser från den faktiska situationen uppkommer eller om röstviktningen i rådet ändras. Under alla omständigheter kommer kommissionen att behöva anpassa faktor n inom tre år med hänsyn till den förhållandevis större BNP-tillväxt som kan förväntas i de nya medlemsstaterna.

Beräkningsmetoden kan således sammanfattas med följande generella formel:

$$D_v = (B_{bv} \times K_s \times K_v) \times n$$

där D_v = dagligt vitesbelopp, B_{bv} = basbelopp vite, K_s = koefficient för svårighetsgrad, K_v = koefficient för varaktighet, n = den faktor som uttrycker medlemsstatens betalningsförmåga.

IV. FASTSTÄLLANDE AV STANDARDBELOPPET

19. För att helt och hållet kunna beakta det avskräckande syftet med standardbeloppet och principerna om proportionalitet och likabehandling, kommer kommissionen att föreslå EG-domstolen en metod som består i
- dels fastställandet av ett fast minimibelopp för standardbeloppet,
 - dels en beräkningsmodell som bygger på ett dagligt belopp som multipliceras med det antal dagar som överträdelsen varat, vilken alltså i stor utsträckning liknar beräkningsmetoden för vite. Denna metod kommer att användas när resultatet överskrider minimibeloppet.
20. Varje gång den väcker talan vid domstolen enligt artikel 228 i EG-fördraget kommer kommissionen att föreslå *åtminstone* ett fast standardbelopp, som fastställts för varje medlemsstat för sig med hänsyn till ovannämnda faktor *n*, men oberoende av resultatet av den beräkningsmetod som redovisas i punkterna 21–24.

Detta minimibelopp återspeglar principen att en medlemsstats underlåtenhet att följa en dom från EG-domstolen alltid i sig utgör en överträdelse av legalitetsprincipen i en rättsgemenskap som bör medföra en verklig påföljd, oberoende av om det föreligger försvårande omständigheter eller inte. Med ett fast minimibelopp undviks dessutom förslag om rent symboliska belopp som helt skulle sakna avskräckande verkan och riskera att undergräva betydelsen av domstolens domar i stället för att bekräfta den.

Standardbeloppet har fastställts till:

	(faktor <i>n</i>)	(minsta standardbelopp ¹⁹)
Belgien	5,81	2.905.000
Tjeckien	3,17	1.585.000
Danmark	3,70	1.850.000
Tyskland	25,40	12.700.000
Estland	0,58	290.000
Grekland	4,38	2.190.000
Spanien	14,77	7.385.000
Frankrike	21,83	10.915.000
Irland	3,14	1.570.000
Italien	19,84	9.920.000
Cypern	0,70	350.000

¹⁹ Kommissionen kommer vart tredje år att anpassa det minsta standardbeloppet till inflationen.

Lettland	0,64	320.000
Litauen	1,09	545.000
Luxemburg	1,00	500.000
Ungern	3,01	1.505.000
Malta	0,36	180.000
Nederländerna	7,85	3.925.000
Österrike	4,84	2.420.000
Polen	7,22	3.610.000
Portugal	4,04	2.020.000
Slovenien	1,01	505.000
Slovakien	1,45	725.000
Finland	3,24	1.620.000
Sverige	5,28	2.640.000
Förenade kungariket	21,99	10.995.000

21. Under förutsättning att det minsta standardbeloppet överskrids, kommer kommissionen i stället att föreslå för domstolen att denna fastställer standardbeloppet genom att multiplicera ett *dagligt belopp* med det *antal dagar som överträdelsen varat* mellan den dag då domen enligt artikel 226 meddelades och den dag då överträdelsen upphörde eller, om överträdelsen inte har upphört, den dag då domen enligt artikel 228 meddelades.

Detta beräkningssätt förefaller inte strida mot begreppet standardbelopp, under förutsättning att beräkningen kan göras vid den tidpunkt då denna sanktion åläggs, dvs. vid tidpunkten för domen, och att domstolen därmed kan uttala sig om standardbeloppet.

22. Det datum från vilket tidsfristen skall beräknas (*dies a quo*) bör vara dagen för den första domen. Det framgår av domen i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*, att överträdelsens varaktighet i fråga om fastställande av sanktioner är den tid som har gått sedan den första domen²⁰. Enligt rättspraxis krävs det för övrigt att åtgärder för att följa en dom om fördragsbrott ”*vidtas omedelbart och slutförs snarast möjligt*”²¹. Kommissionen måste naturligtvis ge medlemsstaten en tillräckligt lång tidsfrist, vars längd varierar från fall till fall, för att vidta åtgärder för att följa domen innan den utfärdar ett motiverat yttrande enligt artikel 228, för att undvika att domstolen ogillar en senare talan²². Om en medlemsstat emellertid har beviljats en rimlig tidsfrist och det visar sig att den trots detta inte har vidtagit åtgärder för att

²⁰ Se punkterna 81, 102 och 108 i domen i mål C-304/02, *kommissionen mot Frankrike*.

²¹ Se punkt 82 i domen i mål C-387/97, *kommissionen mot Grekland*, som hänvisar till tidigare rättspraxis.

²² Se punkterna 27-31 i domen i mål C-278/01, *kommissionen mot Spanien*.

följa domen när tidsfristen löpt ut, måste det anses att medlemsstaten från tidpunkten för den första domen har underlåtit att uppfylla sin skyldighet att omedelbart vidta åtgärder för att följa denna och att slutföra dessa åtgärder snarast möjligt.

23. Det *dagliga beloppet* vid fastställandet av standardbeloppet kommer i stor utsträckning att beräknas på samma sätt som det dagliga belopp som tillämpas för att fastställa vitet, dvs:

- Ett enhetligt basbelopp multipliceras med en koefficient för svårighetsgrad.
- Resultatet multipliceras med en bestämd faktor per land (faktor *n*) som tar hänsyn dels till den berörda medlemsstatens betalningsförmåga, dels till medlemsstatens antal röster i rådet.

23.1. Kommissionen kommer vid beräkningen av standardbeloppet att tillämpa samma koefficient för svårighetsgrad och samma faktor *n* som den gör i fråga om vite.

23.2. När det gäller standardbeloppet kommer den emellertid att utgå från ett *lägre* basbelopp än vad som gäller för vite. Det förefaller rimligt att det dagliga vitesbeloppet är högre än standardbeloppet, eftersom en medlemsstats agerande vid en överträdelse blir mer klandervärd vid den tidpunkt då en dom enligt artikel 228 meddelas, då överträdelsen från denna tidpunkt fortgår trots två på varandra följande domar från EG-domstolen.

Basbeloppet för standardbeloppet fastställs till 200 euro²³ per dag, vilket motsvarar en tredjedel av basbeloppet för vite.

23.3. Till skillnad från beräkningsmetoden för vite tillämpas inte någon koefficient för varaktighet, eftersom överträdelsens varaktighet redan beaktas när det dagliga beloppet multipliceras med det antal dagar som överträdelsen varat.

24. Med hänsyn till det ovanstående kan metoden för beräkning av standardbeloppet således sammanfattas med följande generella formel:

$$S_b = B_{sb} \times K_s \times n \times d_{gr}$$

eller:

S_b = Standardbelopp, B_{sb} = basbelopp standardbelopp, K_s = koefficient för svårighetsgrad, n = den faktor som uttrycker medlemsstatens betalningsförmåga, d_{gr} = antal dagar som överträdelsen varat.

V. ÖVERGÅNGSREGEL

25. Kommissionen kommer att tillämpa reglerna och kriterierna i detta meddelande på alla beslut om att väcka talan vid EG-domstolen enligt artikel 228 i EG-fördraget som den kommer att fatta från och med den 1 januari 2006.

²³ Kommissionen kommer vart tredje år att anpassa detta basbelopp till inflationen.

26. Som en övergångsregel kommer kommissionen emellertid att i ärenden om fördragsbrott där medlemsstaterna vidtar rättelse under 2006 fortsätta att återkalla sin talan vid domstolen enligt artikel 228, enligt nuvarande praxis. Medlemsstaterna kommer därmed att få den tid de behöver för att anpassa sitt framtida agerande till kommissionens nya policy.